

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-udu-155.2023.22>

УДК 374.091.3:78(510)

Яоцюань Цзінь

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ УЧНІВ У ПОЗАШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

У статті конкретизовано місце і роль організаційних форм музичної освіти в китайських позашкільних закладах та на цій основі складено методичні орієнтири для педагогів, орієнтованих на активізацію музично-проектної діяльності школярів; систематизовано різновиди музично-педагогічних програм (проектів), що вводяться в закладах позашкільної освіти в КНР.

Система музичної освіти дітей і молоді в позашкільних закладах КНР є однією з потужних у зарубіжній освіті: процес навчання учнівської молоді мистецтва співу та музичної гри інтегрує не лише класну роботу в школах, а й позакласну та позашкільну роботу. Адже метою музичної освіти дітей і молоді є створення естетичної основи для розвитку особистості, виховання в учнів духовних якостей та чутливості до позитивного впливу музики.

До основних тенденцій щодо розвитку сучасної музичної освіти в Китаї слід віднести поширення позашкільних організаційних форм хорового співу учнів як масового соціокультурного явища, їх урізноманітнення, уведення багатоголосних хорів; спрямованість системи додаткової музичної освіти на максимальне охоплення дітей різних типів поселення (додаткова освіта сільських учнів; впровадження дистанційних технологій позашкільної освіти різних цільових груп дітей і молоді; відкриття пересувних мобільних центрів тощо); змістове наповнення освітніх програм з опорою як на традиційні національні підходи, так і на музично-педагогічні інновації.

Наголошено на важливому аспекті існування в КНР специфічної системи фінансування програм підтримки творчо обдарованих дітей із малозабезпечених сімей. Наявність таких цільових програм надають стартові можливості для набуття якісної музичної освіти учнів у перспективі.

Вся відповідальність за вдосконалення освітньої діяльності музичного спрямування в позашкільних закладах КНР покладається на компетентних педагогів, які здійснюють керівництво позакласною роботою.

Ключові слова: позашкільна освіта, заклад позашкільної освіти, організаційні форми музичної освіти, модульні програми, музично-педагогічний проєкт.

Китайська Народна Республіка (КНР), як одна з прогресивних держав світу, має унікальний досвід досягнення продуктивних результатів у різних сферах життєдіяльності населення завдяки стійкій національній ідеї, збереження та наслідування давніх традицій в освіті (Конфуціанство, патріотизм, традиції шанування Вчителя, наполегливість і працелюбність громадян тощо).

Серед усього різноманіття основних чинників щодо розвитку освітньої позашкільної освіти Китаю виокремлюють: філософське та культурне надбання народу, інтенсивний розвиток економіки в державі та багатовекторна співпраця фахівців соціономічної сфери з прогресивними педагогічними спільнотами інших держав.

Слід зауважити, що саме друга половина минулого століття (1949 р.)

стала початком становлення сучасної освітньої системи в країні. У цей період при Міністерстві освіти КНР було вперше виокремлено низку пріоритетних завдань щодо розвитку, навчання та виховання молодого покоління, зокрема:

- впровадження обов'язкової освіти, ліквідація неписьменності;
- створення та впровадження низки реформ і законодавчої бази, націлених на модернізацію освітньої системи згідно загальноприйнятої для країни стратегії («розроблення і запуск реформ – інтенсивний розвиток усіх сфер – стабільність країни»).

Підкреслимо, що в першій половині XXI століття сфера додаткової освіти дітей і молоді в державі набула суттєвих змін. Так, в 2014 році прийнято Державну програму розвитку позашкільної освіти. Саме в цей час зазначений сектор освіти задекларовано як найважливіший соціальний елемент у системі загальної освіти. У такому сенсі позашкільна освіта в країні покликана вирішити низку стратегічно важливих завдань:

- розвиток культурно-історичної освіти та самоосвіти як стрижневих інструментів щодо збереження національної ідентичності та самобутності (що базується на оволодінні молодим поколінням чіткими навичками з виокремлення зовнішніх (чужих) впливів від традиційних);

- розвиток особистості та колективу;
- розвиток в учнів комунікативних умінь, націлених на взаємодію в колективі та з колективом;

- створення всіх необхідних умов в освітньому просторі для підтримки мотивації дітей і молоді до змістовно-цінної діяльності, що в свою чергу має суттєвий вплив на успішність їхньої наступної самореалізації.

Також зауважимо, що в сучасній «Стратегії розвитку освіти в Китаї у XXI сторіччі» та останніх реформах розвитку базової освіти в КНР й інших нормативно-правових документах особливий акцент робиться на музичну освіту як найважливіший чинник розвитку різноманітних здібностей учнів, розширення їхніх культурних запитів і потреб, збагачення художньо-естетичного потенціалу тощо. Як зазначається в цих документах, саме в освітніх закладах різного типу відбувається процес природного накопичення позитивного досвіду музичної освіти дітей раннього, молодшого шкільного, підліткового та юнацького віку; осягнення музичної грамоти, хорового (сольного) співу, вдосконалення виконавської майстерності з елементами арт-терапії та музичної театралізації тощо.

Зауважимо, що методологічною базою нашого наукового пошуку виступають праці як вітчизняних так і зарубіжних учених О. Биковської, О. Єгорова, Дін Юнь, У Ифан, Ян Бохуа, Н. Кардаш, А. Капська, І. Бех, О. Пустовіт, Т. Суценко, Чжай Хуань, Л. Оружої та ін. У дослідженнях цих учених знаходимо педагогічні принципи, підходи, технології організації позакласних і позашкільних заходів з учнями.

Китайські вчені Дін Юнь, Чжай Хуань розкрили основні вимоги до музичної освіти школярів та її специфіку в системі позашкільних занять. Про своєрідність та важливість спільної музично-виконавської діяльності педагогів і

вихованців ідеться в дослідженнях Ван Лей, Ван Юечжи, Чен Дін та інших.

Водночас, незважаючи на чисельні дослідження в сфері музичної освіти в зарубіжних країнах, інформація про музично-педагогічну проєктну діяльність з дітьми та молоддю в Китаї ще залишається мало відомою для педагогів сектору позашкільної освіти в Україні.

Теоретичний аналіз та зіставлення результатів досліджень вітчизняних і зарубіжних учених дозволив нам виокремити **наукове завдання** для його подальшого вирішення, а саме: конкретизувати місце і роль організаційних форм музичної освіти в китайських позашкільних закладах та на цій основі скласти методичні орієнтири для педагогів, орієнтованих на активізацію музично-проєктної діяльності школярів.

Мета статті – систематизувати різновиди музично-педагогічних програм (проєктів), що вводяться в закладах позашкільної освіти в КНР.

Музика в китайських традиціях має пріоритетне значення у зв'язку із феноменом сприйняття людиною «звуку». Загальновизнано, що саме звук сприяє органічному функціонуванню психофізичних процесів в організмі людини; покращує процеси свідомої регуляції стосунків між людьми; суттєво впливає на процес гармонізації довкілля.

Через це, становлення та розвиток музичної освіти дітей і молоді в КНР, передусім пов'язують із ідеями давньокитайської філософської думки. Згідно цієї філософської течії, гармонійне виховання творчої особистості трактується лише у єдності із природою й соціумом. З початку XX сторіччя у гуманітарній освіті Китаю музичне мистецтво відіграє суттєву роль у зв'язку з навчанням і вихованням дітей та молоді у системі шкільної, позакласної та позашкільної освіти.

Шкільна музична освіта в КНР є найважливішою складовою навчально-виховного процесу, що безпосередньо зорієнтований на: багатобічний розвиток молодих громадян країни; стимулювання інтересу дітей до музики; підтримку та заохочення учнів до творчої самореалізації; виховання в них позитивних людських якостей (тобто зміцнення морально-етичного та естетичного ресурсу). Як доводить китайський учений Дін Юнь, саме «музичне мистецтво є суттєво важливим засобом щодо педагогічного впливу на особистість учня» (Дін Юнь, 2016: 36).

На основі педагогічного аналізу державних програм (стандартів), затверджених Міністерством освіти Китаю, підкреслимо, що мета музичної освіти дітей і молоді полягає в створенні естетичної основи для розвитку особистості, виховання в учнів духовних якостей та чутливості до позитивного впливу музики.

У працях Дань Чжаої, Дін Юнь, Лі Фейлань, Цзян Лібінь знаходимо підтвердження відомостей про те, що процес становлення музичної освіти в країні відбувалося протягом п'яти етапів, у результаті яких доведено класичні теоретичні й практичні засади її організації в школі та позакласних. Зокрема, сьогодні в китайських школах та закладах додаткової освіти найбільш активно розвиваються наступні види діяльності учнів:

- навчання дітей і молоді вокальному співу, китайському співу та співу в хорі (переважно в першій половині дня); розвиток здібності до самостійного співу та вмінню акомпанувати собі;

- індивідуальне навчання школярів гри на музичних інструментах (на фортопіано, флейті та баяні);

- навчання учнів гри в шкільних оркестрах (зокрема, під час створення симфонічних оркестрів і народних ансамблів);

- організація художньої самодіяльності школярів (наприклад, з виконання пісень китайського народу).

При цьому відповідальність за зазначені аспекти освітньої діяльності покладається на компетентних учителів, які здійснюють наступні функціональні повноваження:

- забезпечення керівництва позакласною роботою учнів, що націлена на гармонійний розвиток здібностей дітей, поглиблення їхніх музичних інтересів, підтримку в розкритті творчих (музичних) задатків учнів, стимулювання у них бажання самостійно займатися музикою;

- застосування сучасних методик і технологій викладання в гуртках (групах) музичного спрямування; підготовка методичних рекомендацій для проведення занять;

- забезпечення учнів необхідними дидактичними матеріалами (методичними посібниками та підручниками), музичними інструментами тощо;

- здійснення (за необхідністю) посередницької функції щодо запрошення для співпраці шкільних фахівців і фахівців інших музичних установ у шкільних музичних гуртках;

- створення розгорнутих планів позакласних занять і, згідно з ними, здійснення всіх необхідних алгоритмів дій щодо їх виконання.

Не менш цінним, на наш погляд, є досвід музичної освіти в КНР, що зорієнтований на врахування творчого підходу в роботі креативного педагога під час викладання музики. Звідси в КНР особлива увага приділяється створенню системи музично-педагогічної підготовки педагогічних кадрів. Так, наприклад, теоретичні основи навчання дітей співу базуються на слабкій динаміці, розвитку широкого діапазону голосу, знаннях особливостей функціонування співочого апарату, уваги до розвитку правильного дихання, розвитку здібностей для художнього самовираження, виховання витривалості, здібності керувати власними м'язовими відчуттями з відповідною координацією їх.

На основі ґрунтовного аналізу наукових праць учених (Цзян Лібінь, Цой Сяо Юй, Хэ Сяоган) щодо класифікації організаційних форм музичної освіти в позаурочний час і в позашкільних закладах, ми дійшли висновку, що популярними серед них в КНР виступають:

- організоване прослуховування музики;

- підготовка до виступів у шкільних концертах;

- позакласні заняття учнів у хорі;

- позакласні заняття учнів у гуртках інструментальної ансамблевої

музики;

– гуртки з інструментальної гри на народних музичних інструментах (диз, ерху).

Підкреслимо, що на відміну від шкільних програм, у сучасних програмах з музичної освіти, в позашкільних закладах передбачене спеціальне вивчення інструментальної музики.

Як констатують китайські вчені, позашкільна музична освіта відіграє й ще одну, суттєво важливу роль – роль первинного музично-професійного становлення учнів. Як осередок первинної професіоналізації учнів (майбутніх музикантів і співаків), такий аспект здійснюється в КНР у групових та масових формах музичної діяльності.

Також до основних тенденцій щодо розвитку додаткової музичної освіти в ХХІ столітті належать наступні:

- значне збільшення кількості позашкільних дитячих хорових колективів, їх урізноманітнення (зокрема, введення багатоголосних хорів);
- поширення форм організації хорового співу дітей і молоді (у ракурсі масового соціокультурного явища);
- впровадження широкомасштабних культурно-музичних заходів (проектів).

Таким чином, однією із прогресивних тенденцій щодо організації навчання дітей і молоді мистецтву співу та музичної гри в сучасній КНР є інтеграція класної (шкільної) та позакласної (позашкільної) роботи в сфері музичної освіти.

Щодо змістового наповнення освітніх програм, то тут провідною тенденцією в музичній освіті Китаю є опора на традиційні національні підходи (зокрема збереження в співочій культурі одноголосся, наявність у освітніх програмах традиційного музичного та співацького репертуару, навчання гри на народних інструментах) і, одночасно, введення музично-педагогічних інновацій. До таких інновацій має сенс віднести:

- індивідуальний творчий розвиток дитини;
- орієнтація освітнього процесу на хоровий спів;
- наповнення музичного репертуару світовими дитячими та класичними творами;
- введення оновлених позакласних (позашкільних) групових форм музичної освіти та колективних культурно-музичних заходів.

Наступна тенденція, яка займає гідне місце в системі додаткової музичної освіти, полягає в її максимальному охопленні дітей різних типів поселення. Зокрема, найбільш прицілну увагу в цьому аспекті сконцентровано на додаткову освіту учнів сільської місцевості та школярів, які мешкають у важкодоступних і віддалених місцевостях. Для такого контингенту вихованців створюються, насамперед, мобільні навчальні центри (комплекси), що курсують між селами у межах тих або тих провінцій. Так, наприклад, у сільській місцевості провінції Сичуань до позитивної риси функціонування Палаців творчості є забезпечення їх максимальної доступності.

Деякі працівники місцевих Палаців періодично виїжджають в села та проводять заняття за місцем мешкання вихованців. У такий спосіб вони успішно вирішують завдання забезпечення додатковою освітою сільських дітей і надання їм тих самих можливостей, що є й у міських дітей. Фахівці позашкільних закладів також добирають та координують працю волонтерів, які також зацікавлені у творчій співпраці з учнями в сільській місцевості для проведення занять з читання віршів, конкурсів написання листів, навчання танцям. Створюються й групи волонтерів для творчих занять з безпритульними дітьми.

З метою забезпечення доступності позашкільної освіти для всіх дітей (незалежно від місця їх мешкання), застосовуються й дистанційні технології. Ідеться про відкритий дієвий ресурс Палаців творчості згідно стратегії їх «переміщення» у стіни шкіл та в місця проживання дітей. При цьому активно пропонуються як позашкільні заняття, так і організація масових заходів за межами стін позашкільних закладів.

Слід також наголосити й ще на один позитивний аспект - існування в КНР специфічної системи фінансування програм підтримки творчо обдарованих дітей із малозабезпечених сімей. Наявність таких цільових програм надають стартові можливості для набуття якісної музичної освіти учнів в перспективі. Не є винятком й існування платних форм музичної освіти (курсів, груп, індивідуальних занять з музики-приватних уроків музики тощо).

Сучасні моделі палаців творчості КНР як осередки підтримки національної ідентичності учнівської молоді відрізняє їх багатопрофільність. Ідеться про поєднання в них художнього, спортивного, культурно-масового, науково-технічного напрямів. У палацах широко представлені різні проекти: конкурсні програми; олімпіади; змагання в галузі мистецтва та науки; спортивні змагання; дозвіллеві програми під час канікул.

Примітно, що в якості стимулу щодо підвищення мотивації учнів до занять творчістю, наукою та мистецтвом більшість позашкільних заходів за своєю структурою є модульними (тобто на такі заняття можуть прийти всі бажаючі).

Модульні програми переважно здійснюються: у групах із одноразовим відвідуванням із перемінним складом (за попереднім записом); у групах із багаторазовим відвідуванням із перемінним складом (за попереднім записом); у групах із постійним складом. Вибір одного або кількох з різновидів модульних програм дозволяє охопити значну кількість учнів, постійно збільшуючи групи дітей, зацікавлених у регулярних заняттях.

Оригінальним є й педагогічний досвід фахівців-позашкільників, які створюють комплексні програми, що об'єднують кілька видів творчої діяльності вихованців. Наприклад, під час їх залучення до національних традицій, відбувається не лише вивчення учнями традиційної культури, а й виконання ними національних пісень і засвоєння каліграфії.

Презентуємо деякі оригінальні моделі організації позашкільної музичної освіти вихованців у КНР. З цією метою скористуємося методичними порадами О. О. Білої (Біла, 2019). Зокрема, привертають увагу наступні музично-

педагогічні проєкти: музичні конкурси та фестивалі дитячої та юнацької творчості; телевізійні трансляції музичних шоу; поліхудожні проєкти (як єдність вокального співу, акторської майстерності, словесного та тілесного самовираження); музичні проєкти з пізнавальною етнічною складовою (з репертуаром кітайської народно-песенної творчості в аутентичному варіанті та з класичними обробками); музично-фольклорні обрядові свята з народними музичними інструментами та елементами народного театру; проєкти музичних театрів, що поєднують сольний спів, діалог, пластичне інтонування, акробатику та вправи по військовому мистецтву, у контекст яких органічно втілений мистецьки написаний текст.

Висновки. Таким чином, система музичної освіти дітей і молоді в позашкільних закладах КНР є однією з потужних у зарубіжній освіті. Загалом процес навчання учнівської молоді мистецтву співу та музичної гри інтегрує не лише класну роботу в школах, а й позакласну та позашкільну роботу.

До основних тенденцій щодо розвитку сучасної музичної освіти в Китаї слід віднести, по-перше, поширення позашкільних організаційних форм хорового співу учнів як масового соціокультурного явища, їх урізноманітнення, введення багатоголосних хорів. По-друге, слід враховувати й тенденцію спрямованості системи додаткової музичної освіти на максимальне охоплення в неї дітей різних типів поселення. Так, прицільну увагу в цьому аспекті сконцентровано на додаткову освіту сільських учнів – мешканців віддалених (важкодоступних) місцевостей; впровадження дистанційних технологій позашкільної освіти різних цільових груп дітей і молоді; відкриття пересувних мобільних центрів тощо.

Наступна, третя тенденція розкриває акценти змістового наповнення освітніх програм, які з одного боку демонструють їх опору на традиційні національні підходи (збереження одноголосся в співочій культурі, наявність традиційного музичного / співацького репертуару, гру на народних інструментах). Водночас, спостерігається активне введення у зміст програм з позашкільної освіти музично-педагогічних інновацій (програми індивідуального творчого розвитку учнів; термінові та тривалі модульні програми музичної освіти за попереднім записом; орієнтація на урізноманітнення форм хорового співу школярів; наповнення дитячого музичного репертуару світовими та класичними творами; введення оновлених позашкільних форм музичної освіти та широкомасштабних культурно-музичних проєктів).

Вся відповідальність за вдосконалення освітньої діяльності музичного спрямування в позашкільних закладах КНР покладається на компетентних педагогів. Саме вони здійснюють низку професійних функцій, таких як: керівництво позакласною роботою, яка передбачає: гармонійний розвиток здібностей учнів, поглиблення їх музичних інтересів, підтримку в розкритті творчих (музичних) задатків, стимулювання бажання самостійно займатися музикою; застосування сучасних методик (технологій) щодо викладання в музичних гуртках (групах), підготовку методичних рекомендацій до занять, забезпечення школярів дидактичними матеріалами, посібниками,

підручниками, музичними інструментами; створення розгорнутих планів позакласних занять; співпрацю з фахівцями інших музичних установ.

Використана література :

1. Биковська О. В. Позашкільна освіта: теоретико-методичні основи : моногр. К. : ІВЦ АЛКОН, 2008. 336 с.
2. Єгорова О. І., Биковська О. В. Позашкільна освіта: міжнародний досвід і кращі практики громадянського виховання дітей і молоді. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. 148 с.
3. Ван Юечжи, Чжоу Чженьюй. Музична освіта молодших школярів у Китаї: історичний аспект. *Педагогічний альманах*. Vol. 35. 2017. Р. 259-263.
4. Дін Юнь. Формування музичної культури молодших школярів у процесі фортепіанного навчання в мистецьких позашкільних закладах освіти : дис. ... канд. пед. наук / Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2016. 137 с.
5. Ковтун А. В. Позааудиторні форми організації музично-педагогічної діяльності майбутніх вчителів у педагогічних навчальних закладах України (60-80-ті рр. XX ст.). *Гуманізація навчально-виховного процесу*. LXV. 2013. С. 225-231.
6. Цзян Лібінь. До проблеми музичного навчання і виховання у Китаї. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 10 (269). Ч. І. 2013. 128-133.
7. Позашкільна освіта: змістовний аспект (із досвіду роботи педагогічних колективів позашкільних навчальних закладів міста Запоріжжя) [Текст] : [збірник] / уклад. І. О. Зубова ; ред. Р. О. Романчук ; Управління освіти і науки Запорізької міської ради. Навчально-методичний центр. Запоріжжя : ЛІПС, 2009. 165 с.
8. Позашкільна освіта. Назва з екрану. URL : <https://mon.gov.ua/tag/pozashkilna-osvita?&tag=pozashkilna-osvita>.

References :

1. Bykovska O. V. Pozashkilna osvita: teoretyko-metodychni osnovy : monohr. K. : IVTs ALKON, 2008. 336 s.
2. Yehorova O. I., Bykovska O. V. Pozashkilna osvita: mizhnarodnyi dosvid i krashchi praktyky hromadianskoho vykhovannia ditei i molodi. Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2017. 148 s.
3. Van Yuechzhy, Chzhou Chzheniui. Muzychna osvita molodshykh shkoliariv u Kytai: istorychnyi aspekt. *Pedahohichnyi almanakh*. Vol. 35. 2017. P. 259-263.
4. Din Yun. Formuvannia muzychnoi kultury molodshykh shkoliariv u protsesi fortepiannoho navchannia v mystetskykh pozashkilnykh zakladakh osvity : dys. ... kand. ped. nauk / Natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni M. P. Drahomanova. Kyiv, 2016. 137 s.
5. Kovtun A. V. Pozaaudytorni formy orhanizatsii muzychno-pedahohichnoi diialnosti maibutnikh vchyteliv u pedahohichnykh navchalnykh zakladakh Ukrainy (60-80-ti rr. KhKh st.). *Humanizatsiia navchalno-vykhovnoho protsesu*. LXV. 2013. S. 225-231.
6. Tszian Libin. Do problemy muzychnoho navchannia i vykhovannia u Kytai. *Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka*. 10 (269). Ch. I. 2013. 128-133.
7. Pozashkilna osvita: zmistovnyi aspekt (iz dosvidu roboty pedahohichnykh kolektyviv pozashkilnykh navchalnykh zakladiv mista Zaporizhzhia) [Tekst] : [zbirnyk] / uklad. I. O. Zubova ; red. R. O. Romanchuk ; Upravlinnia osvity i nauky Zaporizkoi miskoi rady. Navchalno-metodychnyi tsentr. Zaporizhzhia : LIPS, 2009. 165 s.
8. Pozashkilna osvita. Nazva z ekranu. URL : <https://mon.gov.ua/tag/pozashkilna-osvita?&tag=pozashkilna-osvita>.

Jin YAOQUAN. Some aspects of the organization of music education of students in out-of-school institutions of the people's Republic of China.

The article specifies the place and role of organizational forms of music education in Chinese out-of-school institutions and, on this basis, develops methodological guidelines for teachers focused on activating the musical and project activities of schoolchildren; systematizes the types of musical and

pedagogical programs (projects) introduced in out-of-school educational institutions in the PRC.

The system of musical education of children and youth in out-of-school institutions of the PRC is one of the most powerful in foreign education: the process of teaching students the art of singing and playing music integrates not only classroom work in schools, but also extracurricular and extracurricular work. After all, the purpose of musical education of children and youth is to create an aesthetic basis for the development of personality, to educate students in spiritual qualities and sensitivity to the positive influence of music.

The main trends in the development of modern musical education in China include the spread of out-of-school organizational forms of choral singing of students as a mass socio-cultural phenomenon, their diversification, the introduction of polyphonic choirs; the orientation of the system of additional musical education to the maximum coverage of children of different types of settlements (additional education of rural students; introduction of distance technologies of out-of-school education of various target groups of children and youth; opening of mobile mobile centers, etc.); the content content of educational programs based on both traditional national approaches and musical and pedagogical innovations.

The important aspect of the existence in the PRC of a specific system of financing programs to support creatively gifted children from low-income families is emphasized. The presence of such targeted programs provides starting opportunities for students to acquire high-quality musical education in the future.

All responsibility for improving the educational activities of the musical direction in extracurricular institutions of the PRC rests with competent teachers who manage extracurricular work.

Keywords: extracurricular education, extracurricular education institution, organizational forms of musical education, modular programs, musical pedagogical project.